

Kaj Hansen

1896–1987

Kaj Johan Christian Hansen blev født i København d. 16/12–1886 som søn af prokurist Axel Hansen og hustru f. Thorball; han blev student fra Efterslægtsselskabets skole i 1915 (m).

Selv fortæller han i sin doktorbiografi (Univ. Årb. 1936), at han i mellemskolen fik interesse for naturhistorie, og at han i gymnasiet især følte sig tiltrukket af geologien.

Ikke desto mindre gik han i gang med det polytekniske studium, hvor han mødte den skuffelse, at hans anlæg for et så vigtigt fag som

tegning ikke slog til. Efter fire års forløb opgav han studiet og gik i 1919 ud i praktisk virksomhed, idet han tog ansættelse i forsikringsselskabet »Skandinavia«s søforsikring.

Efter i 1922–23 at have aftjent sin værnepligt besluttede han sig imidlertid til at tage læsningen op igen, og i 1926 aflagde han lærereksamen fra Blaagaards seminarium.

Medens han ventede på en ansættelse ved sin bys skolevæsen, begyndte han at følge forelæsningerne i den naturhistoriske faggruppe ved uni-

versitetet, og i 1927 bestod han forprøven (»kantussen«). Det gav ham blod på tanden, han fortsatte studiet, og allerede i sommeren 1930 tog han skoleembedseksamen (cand.mag.) i naturhistorie og geografi.

Hidtil havde forældrene formået at yde ham en sparsom økonomisk støtte bl.a. ved at overlade ham en taglejlighed i deres eget hus. Men selv med en cand.mag. eksamen bag sig lykkedes det ikke for Kaj Hansen at blive ansat ved skolevæsenet; han gav dog ikke op, tværtimod gik han i lag med en disputats.

I årene 1939–44 fik han endelig et midlertidigt engagement ved Laboratoriet for teknisk hygiejne ved DtH, men ikke før end i 1946 opnåede han en egentlig ansættelse, imidlertid ikke som geolog, men som videnskabelig assistent under Københavns Universitet med delt arbejdsområde på henholdsvis Geografisk Institut i København og Ferskvands-biologisk Laboratorium i Hillerød; begge havde filialer rundt omkring i landet. I denne stilling forblev han til sin afsked i 1967.

I 1956 giftede han sig med Kirsten Vernhardsdottir (f. 1904) fra Øgur på Island, hun døde i 1970. I de sidste ti år havde han en god veninde i museumsregistrator Annette Ågård, som støttede ham til det sidste.

Med baggrund i disse korte biografiske data skal jeg forsøge at tegne et billede af personen Kaj Hansen, således som jeg lærte ham at kende.

I min første studieperiode ved Københavns Universitet (1927–30) var der en flok andendels studerende, som var kammeratlige initiativtagere til møder i NOA og til privatarrangerede ekskursjoner. Til den gruppe hørte Kaj Hansen, og af de øvrige kan nævnes Helge Larsen, Paul Gelting, Erik Stubbe-Teglbjerg og Fredrik Schausen-Petersen. Næppe nogen bemærkede, at Kaj Hansen var en halv snes år ældre end de øvrige. De tog sig af os nybegyndere og hjalp os i gang med vort studium på en rimelig måde; det skal de roses for. De var tillige hovedmændene i arrangementet af NOA's rusgilder og revyer, og i den forbindelse spillede Kaj Hansens gæstfrihed en rolle. I hans lille lejlighed på 5'sal i Gammeltoftsgade kunne prøver og musikalske udfoldelser finde sted; Kaj Hansen havde klaver, og han udførte ofte selv ledsagemusiken til viserne.

I min anden studieperiode i København (1932–33), som fulgte efter en overvintring i Østgrønland, så jeg ikke meget til nogen. Jeg læste inten-

sivt til konferens, og den gamle gruppes studenter var i mellemtiden blevet færdige med studiet. Den eneste af de gamle, som jeg glimtvis mødte, var Kaj Hansen, som efter eksamen havde valgt at satse på en geologisk fremtid, selvom udsigterne for en sådan var yderst ringe.

Kaj Hansen var ikke på alle måder helt som andre, måske var det derfor, han sommetider skulle »kanøfles«.

Gennem årene indkasserede han polemiske indsigelser imod dele af sit virke fra Karen Callisen, Helge Gry og Alfred Rosenkrantz. Der kunne utvivlsomt rettes begrundede indvendinger såvel mod nogle af hans teorier som hans måde at fremstille tingene på, ingen er fuldkommen. Men når man i dag genlæser disse indlæg, virker de, som om »museets« folk tog parti mod den enkelte udenfor murene. Kaj Hansen havde uden videre betragtet geologien i landet som noget, alle havde fri ret til at arbejde med, hans kritikere indtog sommetider det standpunkt, at netop deres felt var »privateje«, som han var trængt ind på. Hvadenten en eftertid kan lide det eller ej, så var efter min mening den måde, man fra DGU's side på samme tid imødegik nogle af dr. S. A. Andersens arbejder på, af tilsvarende art.

Når et fag, der er indrettet til at leve på en stor fod, bliver tvunget til at gå i små sko, opstår der ligtorne.

Kaj Hansen befandt sig godt i kammeratligt lag, og han var ofte et oplivende moment på en ekskursion og i nachspielet efter møder i geologisk forening.

Når han på en eller anden måde lod sig opbidse, kunne han i samtale eller diskussion godt råbe op, så at man troede, at der var sket en ulykke, eller at et slagsmål stod for døren. Men kunne han end blive uenig med folk på en støjende måde, så var der aldrig et ondt ord i det, han sagde.

Selve det at påbegynde et videregående studium på egen hånd i begyndelsen af 30-erne var ikke så lige til, til trods for at Kaj Hansen havde taget fat på en opgave, som længe havde ligget urørt: De hærtnede sedimenters petrografi.

Set på afstand var det mit indtryk, at Kaj Hansen faktisk ikke var videre velkommen i geologernes datidige lilleverden, da han gik i gang. Hans egen, noget slingrende begyndelseskurs bi-drog nok til, at han blev betragtet med en vis

skepsis. Dertil kom imidlertid, at han alene med en jævn skoleembedseksamen som baggrund, selvhjulpen gav sig i kast med at fortsætte videnskabeligt. På det tidspunkt var praksis blevet den, at ville nogen forsøge sig som videnskabsmand, måtte det være på baggrund af en magisterkonferens i faget. Hans samtidige Helge Gry, der havde udmærkelse til sin cand.mag. eksamen, måtte således yderligere aflægge konferens i geologi, inden han kunne tiltræde en beskeden stilling som »løs assistent« ved Mineralogisk Museum. Noget tilsvarende gjaldt f.eks. zoologen Helge Volsøe, andetsteds i samme system.

Nogen viden om, hvad der lå bag Kaj Hansens første orienteringsrejse til de kambro-siluriske lag i Västergötland, har jeg ikke; men fra dette område stammer i hvert fald hans første videnskabelige publikation (1933), som handler om den kambriske sandsten på Hunneberg.

Herfra kan der tænkes at gå en lige linje til Nexøsandstenen på Bornholm, men der kan også tænkes at være kommet en anden impuls. I tyverne var professor A. Hadding i Lund gået i gang med at undersøge de præ-kvartære sedimentære bjergarter i Sverige systematisk samt at udsende en række afhandlinger derom i Lunds universitets årsskrift (1927–41). Det lå med andre ord ikke fjernt at tage en tilsvarende opgave op i Danmark, hvor tidligere kun E. M. Nørregaard havde vist hærtnede, sedimentære bjergarters petrografi interesse.

Hvordan dette end forholder sig, gik Kaj Hansen frejdigt i gang med at undersøge sedimentkomplekset Nexø sandsten/Grønne skifre på Bornholm.

Til at løse den selvvalgte opgave fremstillede og mikroskoperede han hundredevis af tyndslib af sit materiale. Ad den vej fandt han frem til en række forskellige bjergartstyper, som han derefter søgte at klassificere. Under hans grundige gennemgang af aflejringerne i terrænet udnyttede han dels de dengang eksisterende brøndboringer, der rakte ned i sekvensen, dels en række hidtil ikke kendte, mindre blotninger, spredt ud over området. Han fik derigennem hold på den sedimentære udvikling gennem aflejringsperioden. Den afhandling, der blev resultatet af undersøgelsen, indbragte ham i 1936 den filosofiske doktorgrad ved Københavns Universitet (no. 3 i literaturlisten).

Efter disputatsarbejdet fortsatte Kaj Hansen

endnu et par år med Bornholms palæozoiske sedimente. Da øen imidlertid på grund af den tyske besættelse blev vanskeligere at arbejde på, afviklede han gradvis sit hovedengagement her. Først skrev han dog en afhandling om kaolinens dannelse og en anden, hvori han søgte at bringe sammenhæng imellem de spredt forekommende, og hidtil temmeligt rodet beskrevne, mesozoiske aflejringer på Bornholm. Han flyttede derpå sin aktivitet vestpå i landet.

Han gik nu i gang med at se på strukturforholdene i det øvrige Danmark. Som et ofte overset resultat af dette arbejde vil jeg nævne påvisningen af den struktur, vi i dag kalder Ringkøbing-Fyn ryggen. Dette veletablerede begreb er nu allemandseje, men det var Kaj Hansen, der først slog fast, at der gik en højtliggende struktur »fra Fanefjord på Møn til Hindsgavl på Fyn« (Medd. DGF, bd. 10, 1941, p. 43–44). Som udgangspunkt for sin konstatering anvendte han koterne for et veldefineret referenceniveau, nemlig grænsefladen mellem Kridt og Tertiær. Han viste, at denne lå højt i egnene ved Smålandshavet og herfra sankede sig i nordvestlig retning. Ved Nyborg ligger grænsefladen i havniveau, ved Strib i kote – 148 m. Han beskriver strukturen, som han havde erkendt i dens østlige og dens centrale del således: »yngre Lag ligger som en Kappe udenom en Kerne af Kridt. Dette antyder at Lagene udenom ... danner en Sadel«. Iagttagelsen ligger i tid mange år forud for resultaterne fra de dybe boringer til lands og til vands.

Omtrent på samme tid begyndte Kaj Hansen på en ny, selvstændig opgave, idet han gik i lag med en systematisk undersøgelse af Præstø Fjord, som han fik en række forskere fra andre naturhistoriske fag til at medvirke i. Resultaterne offentliggjordes gennem en række år i *Folia Geographica Danica*, Tom. III, no's 1–6: *Investigations of the Geography and Natural History of Præstø Fjord under the direction of Dr. Kaj Hansen*. Foruden det indledende kapitel skrev han selv om bundaflejringerne. Med denne undersøgelse blev der skabt en værdig sjællandsk parallel til S.H.A. Rambusch's estimerede værk fra år 1900: *Studier over Ringkøbing Fjord*.

Med sin ansættelse ved Københavns Universitets D. J. Doeglas' posthumt publicerede oversigt måtte Kaj Hansen glide ind i to aktuelle forskningsmiljøer, henholdsvis et marint i SV-Jylland hos geograferne og et limnisk hos ferskvandsbio-

logerne i de danske indsøer. Begge felter be-
tragtede han »med geologiske øjne« og kom der-
for til at tilføre dem noget nyt.

Skalling-Laboratoriet, der finansieredes af
Carlsbergfondet, var blevet oprettet af afdøde
professor Niels Nielsen i 1932 på selve halvøen.
På tysk forlangende under besættelsen blev det i
1943 fjernet, men den videnskabelige aktivitet
gik ikke i stå. I 1936 var der i maskinhuset på
beddingen Gl. Havn i Esbjerg, blevet oprettet en
afdeling af Skalling-Laboratoriet med henblik på
hydrografiske undersøgelser af Vadehavet. Her-
fra reetableredes i 1946 arbejdet på Skallingen.
Derefter fulgte i 1947–52 en nystrukturering af
arbejdet i hele regionen; i den tog Kaj Hansen
aktivt del.

I sommeren 1947 udfoldedes der særlig stor
aktivitet omkring Skallingen, bl.a. med reetable-
ring af prøveflader, der dernæst krævede årlige
genopmålinger. Hertil kom erhvervelsen af MB
»Skallingen« samt etablering af de geografiske
sommerkurser, der foregik på Skallingen og
Fanø, og Kaj Hansen gik op i alle disse aktivite-
ter med liv og sjæl. I 1948 og 1949 blev forsøgs-
felter anlagt langs Rømdæmningen, og indle-
dende studier foretaget omkring Misthusum i
Ballummarsken. Kaj Hansens virke kom dermed
til at ligge i henholdsvis Grådybs tidevandsom-
råde, langs Rømdæmningen og i Ballummar-
sken. Dertil behandlede han materialet fra Grå-
dyb indsamlet i 1938 og fra vadehavsundersøgel-
sen i 1941.

Alle laboratoriestudier til støtte for arbejdet i
naturen blev udført i Skalling-Laboratoriets loka-
ler i Esbjerg Havn, hvor Kaj Hansen gennem 10
år var fast mand og ikke sjældent »hyggeonkel«
for de unge sommeren igennem. Jeg mindes med
glæde, hvorledes han under mine lejlighedsvisе
besøg arbejdede i laboratoriet med slemning og
fældning af sine prøver, samtidig med at han sør-
gede for te og franskrødmadder til de faste
medarbejdere og til de tilløbende.

At laboratorieundersøgelser ligeledes var en
nødvendighed, når det gjaldt studier af aflejrin-
gerne i de ferske vande, gjorde Kaj Hansen sig
tidligt klart, idet han endnu under krigen var
begyndt at arbejde i Tystrup Sø.

Hvad det metodiske angik, byggede han videre
på Hampus von Post's sedimentinddeling fra
1862, som siden var blevet udbygget af Wesen-
berg-Lund og Potonié, hvorved han kom i klar

modsætning til forskere som Naumann og Lund-
quist.

Efter ansættelsen ved Ferskvands-biologisk
Laboratorium anskaffede Kaj Hansen analyseap-
paratur, der opstilledes i laboratoriets kælder.
Her målte han glødetab og indhold af organisk
stof C, N, SiO₂ og CaCO₃ på sine prøver.

Efterhånden fik han målt over et dusin danske
søers sedimenter igennem, hvorved hans under-
søgelse opnåede en stor bredde. Han fastlog, at
dersom det organiske C-indhold ligger under
50%, er der tale om gytje, og hvis der ligger over
50%, drejer det sig om dy. C/N-forholdet i ren
Sphagnum er 35, i dopplerit 46–52; det lykkedes
for Kaj Hansen at fastslå, at hvis C/N-forholdet
ligger under 10, udgøres sedimentet af gytje, og
hvis forholdet overstiger 10, er der tale om dy.
Denne fundamentale viden indgår i dag i enhver
ferskvandsbiologisk lærebog.

Undersøgelsen af ferskvandssøernes sedimen-
ter i nutiden har i de seneste år fået stor be-
tydning for bedømmelsen af geologisk set gamle
sedimentserier, der helt eller delvis er opstået i
lakustrint miljø.

Under arbejdet i laboratoriet, hvor Kaj Han-
sen i regelen færdedes alene, snakkede han ofte
med sig selv eller med apparaturet, som han be-
handlede som et levende væsen. Sommetider
skældte han det ud, hvis det ikke ville makke ret,
og til gengæld roste han det, når det fungerede
efter hans hoved; men ved fællesteen om efter-
middagen debatterede han ivrigt med de øvrige
medarbejdere, og tit hørte man hans glade latter,
når han var sammen med dem.

Kaj Hansen var vokset op som enebarn, og
hans livsførelse forblev noget af en enegængers.
På den baggrund er det beundringsværdigt, at
han uanset hvor han gik i gang, eller hvor han
blev anbragt, hele tiden fandt opgaver, som var
værd at tage op. Han kom til at kaste lys over
arbejdsfelter, som andre kun flygtigt havde pas-
seret på deres vej, eller hvis eksistens de måske
slet ikke havde ændset.

Hans sene studiestart gjorde sig gældende i
selve forløbet af hans videnskabelige liv, idet han
ikke før sent kom ind på det, som han selv op-
fattede som sin rette hylde: Sedimentologien som
geologisk disciplin.

I D. J. Doglas' posthumt publicerede oversigt
fra 1976 over forløbet af de første 15 år i »Inter-
national Association of Sedimentologists« næv-

nes Kaj Hansen gang på gang. Han var således med til det indledende møde i Holland i 1951, hvor man forberedte oprettelsen af den kommende association. Da denne var blevet endelig godkendt af den internationale geologkongres' XIX session i Algier året efter, valgtes Doeglas til præsident og Kaj Hansen til medlem af bestyrelsen. Ved associationens møde i 1954 i Göttingen afløstes Doeglas af R. D. Crommelin, og Kaj Hansen valgtes til vicepræsident. Da senere F. P. Shepherd overtog præsidentposten, fortsatte Kaj Hansen som vicepræsident, en post som han ialt kom til at beklæde igennem 8 år. I den internationale verden færdedes Kaj Hansen scenevant og ganske uimponeret af selv de største navne i samtiden, og han blev tydeligvis langt mere påskønnet ude, end han hidtil var blevet hjemme, hvor få forstod ham.

Da dansk sedimentologisk forskningsgruppe blev dannet af Lars Clemmensen og Finn Surlyk, var Kaj Hansen straks fyr og flamme, og han blev en trofast gæst til dens møder og sammenkomster, ligesom han gerne tog del i diskussionerne. Det var ham en stor personlig glæde, at han i sin høje alder kom til at opleve sedimentologiens opblomstring og fremgang også i hans eget land.

Arne Noe-Nygaard

Fortegnelse over Kaj Hansens videnskabelige publikationer

- 1933: Den kambriske sandsten på Hunneberg i Vestergötland. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 8, H.1.
- 1935: Einige Bemerkungen zu Stehmann's Abhandlung über das Unterkambrium und die Tektonik des Paläozoicums auf Bornholm. *Zentralblatt für Min. etc.* Jahrg. 1935. Stuttgart.
- 1936: Die Gesteine des Unterkambriums von Bornholm nebst einige Bemerkungen über die tektonischen Verhältnisse von Bornholm. *Danm. geol. Unders.* II R. No. 62 (Disputats).
- 1936: Die untere Grenze des Kambriums in südlichen Skandinavien. Nordiska Naturforskermötet (19'skandinaviska) i Helsingfors.
- 1936: Nexø-Sandstenen og Aaker-Formationen. I Anledning af Helge Grys Afhandling med samme titel. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9 H.1.
- 1937: (Ref.) Om Glaukonitens Sedimentering med særligt Henblik på Kornstørrelsen. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9. H.2.
- 1937: Sammenlignende Studier over Kambriet i Skåne og på Bornholm. I. Nedre Kambrium. *Meddr dansk geol. Foren.* Bd. 9. H.2.
- 1938: Strukturen i nogle bornholmske Kalksten. Et Bidrag til Forståelsen af »Cone-in-Cone« Strukturen. *Meddr. dansk geol. Foren.* DGF. Bd. 9. H.3.
- 1939: Oversigt over de bornholmske Juradannelsers Stratigrafi og Tektonik. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9. H.4.
- 1939: Et geologisk Profil langs Vellingsaa paa Bornholm. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9. H.4.
- 1940: De bornholmske Kaolinforekomsters Oprindelse og Alder. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9, H.5.
- 1940: Gensvar til Karen Callisen. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 9. H.5.
- 1941: Tektoniske Retningslinjer paa Sjælland. *Meddr. dansk geol. Foren.* 10. H.1.
- 1941: (Indlæg i Diskussionen om) Vore disloccerede Klinters Dannelse. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 10. H.1.
- 1942: Geologiske lagtagelser langs Bornholms Sydkyst mellem Læsaa og Lilleaa. I: »Smaaafhandlinger om Bornholm«, Festschrift til Peter Thorsen 8'Juli.
- 1943: Tektoniken i Danmarks Undergrund endnu en Gang. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 10. H.3.
- 1944: Introduction and bottom Deposits. I Investigations of the Geography and Natural History of the Præstø Fjord, Zealand. *Folia Geographica Dania.* Tom. 3. No. 1.
- 1945: The Middle and Upper Cambrian sedimentary rocks of Bornholm. *Dansk geol. Unders.* II R. no. 72.
- 1946: Geologiske lagtagelser fra Stranden ved Bovbjerg Sommeren 1946. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 11. H.1.
- 1950: Ispresning i Tystrup Sø og Esrum Sø, Vinteren 1946–47. *Geogr. Tidsskr.* Bd. 49.
- 1950: The Geology and Bottom Deposits of Lake Tystrup Sø, Zealand. *Danm. geol. Unders.* II R. Nr. 76.
- 1951: Preliminary Report on the Sediments of the Danish Wadden Sea. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 12. H.1.
- 1953: The Sediments and the Transport of Debris in the Grådyb Tidal Area. *Geogr. Tidsskr.* Bd. 52.
- 1956: The Sedimentation along the Römö-Dam. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 13. H.2.
- 1956: The Profundal Bottom Deposits of Grib sø. In *Folia Limnologica* No. 8 (I afsnit sammen med Per Wolthers).
- 1957: Jyske søsedimenter. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 13. H.4.
- 1957: Les vases des eaux douces au Danemark. *Revue Francaise l'inst. du Petrole et Annales des Combustibles liquides.* Vol. 12.4.
- 1958: Landskabsudviklingen i Himmelbjergegnen. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 13. H.6.
- 1959: Saltenprofilen. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 14.
- 1959: The terms Gytja and Dy. *Hydrobiologia.* Vol. 13.den Haag.
- 1959: Sediments from Danish Lakes. *Journ. Sedim. Petr.* Vol. 29. Houston.
- 1960: (Sammen med E. Heller og G. Larsen) Guide to excursion A47/48. *International Geological Congress*, Norden.
- 1961: Lake Types and Lake Sediments. *Verh. Internat. Verein Limnol.* 14. Stuttgart.
- 1961: (Kaj Hansen ed) Proceedings of the International Association of Sedimentology. *International Geological Congress.* 21'session. Norden 1960. Part 23.
- 1962: The Structure of the Salt Marsh Area at Ballum, SW-Jylland. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 15. H.1.
- 1962: The dystrophic lake type. *Hydrobiologia* Bd. 19. Nr. 2. den Haag.
- 1964: Oversigt over danske søsedimenter. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 15. H.3.
- 1964: Lagoon Sediments in Greenland. *Developments in Sedimentology.* Vol. 1. Amsterdam.
- 1965: The postglacial development of Grane Langsø. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 15. H.4.
- 1965: Vore søers tilfrysning. *Geogr. Tidsskr.* 64.
- 1966: Punjab og Bombay området. *Geogr. Tidsskr.* 65.
- 1967: The General Limnology of Arctic Lakes as Illustrated by

- Examples from Greenland. *Medd. om Grønland*. Bd. 178. Nr. 3.
- 1967: *Undersøgelse af sedimenter i Øresunds Vandkomites undersøgelser fra 1959-1964*. København.
- 1968: En boring i Esrum Sø. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 18. H.2.
- 1968: Glaciologiske og sedimentologiske undersøgelser ved Ege, Vestgrønland. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 18. H.3-4.
- 1968: Landskabsformer, sedimenter og frostfænomener i Grønland. *Meddr. dansk geol. Foren. DGF.* Bd. 18.
- 1969: Saline Lakes in Greenland. *Internat. Rev. d.gesamten Hydrobiologie*. 54.
- 1970: Geological and Geographical Investigations in Kong Fredrik d. IX' Land, Vestgrønland. *Medd. om Grønland*. Bd. 188. nr. 4.
- 1971: De Miltherske spaltededale i Jylland. DGF. Årsskrift.
- 1971: Tunnel Valleys in Denmark and Northern Germany. *Bull. geol. Soc. Denmark*. Vol. 20.
- 1971: Sandvandringer i Hornbækbugten i årene 1959-70. *Geogr. Tidsskr.* Bd. 69.
- 1975: The Salten Valley. *Dansk geol. Foren., Årsskrift for 1974*.
- 1977: Developmental History of the River Gudenå. *Bull. geol. Soc. Denmark*. Vol. 26.
- 1982: Morfologisk-geologiske studier i Nordøstsjælland. *Geogr. Tidsskr.* 81.

Folkeoplysende publikationer

- 1931: Korallrevsproblemet og Isostasien. *Nat. Verden*.
- 1935: Jordskælvet i Forindien 8' Juli 1930. *Nat. Verden*.
- 1938: Lidt om Nexø-sandstenen og de grønne skifer paa Bornholm. *Nat. Verden*.
- 1938: Nyere Undersøgelser over Bundforholdene i Det sorte hav. *Nat. Verden*.
- 1953: Algier og Sahara. *Ledetråd ved folkelig Universitetsundervisning*. Nr. 307.
- 1953: Submarine canyons. *Nat. Verden*.
- 1954: Træk af Susåens Udviklingshistorie. *Nat. Verden*.
- 1954: Ørkenen blomstrer. Mærkelige gipsformationer i Sahara. *Vor Viden*. Hefte 20.
- 1954: Jorderosionen i Rusland og midlerne til dens afhjælpning. *Nat. Verden*.
- 1954: Træk af den slesvigske marsks historie. *Dansk Hjemstavn*. No. 16.
- 1955: Stormfloden i Holland 1. Febr. 1953.
- 1955: Lidt om ler. *Nat. Verden*.
- 1955: Eksursion til Midtsjælland. *Meddr. dansk geol. Foren.* Bd. 12.
- 1956: *Jordbunden, klimaet og mennesket*. Gjellerups Forlag.
- 1957: Vejen, vinteren og våren (Hvordan fremkommer frostskafer på vejene?). *Vor Viden*.
- 1957: Jordødelæggelser i Troperne. *Vor Viden*.
- 1957: Træk af Skånes geologi. *Dansk Hjemstavn*. No. 17.
- 1957: Skallingelaboratoriet. *Dagbladet »Vestkysten«*.
- 1958: Træk af Lillebelts og Nordfyns geologi. *Dansk Hjemstavn*.
- 1976: Frostfænomener i Grønland. *Naturens Verden*.